

 **STICHTING
Monumentenbezit**

Notitie over de POM-status

Monumentenbezit als POM

MONUMENTENBEZIT HEEFT DE POM-STATUS. HOE HEEFT ZIJ DEZE STATUS VERKREGEN EN HOE ZORGT ZIJ ERVOOR DAT ZIJ DEZE BEHOUDT?

Vanaf het moment dat Monumentenbezit in 2016 het pakket van 29 rijksmonumenten kreeg overgedragen is zij dag in dag uit bezig met het professioneel beheren van haar monumenten. Monumentenbezit behoudt monumenten voor de toekomst door deze te onderhouden, onderzoeken en herbestemmen waarbij openstelling voor het publiek een belangrijk onderdeel is. Begin 2022 is Monumentenbezit door de toenmalige staatssecretaris van Cultuur en Media aangewezen als POM (Professionele Organisatie voor Monumentenbehoud). Volgens de staatssecretaris heeft de organisatie de afgelopen jaren haar monumenten op professionele wijze, structureel en consistent in stand gehouden. De staatssecretaris is daarnaast positief over de deskundigheid en de gehanteerde werkprocessen van Monumentenbezit.

Monumentenorganisaties die eigenaar zijn van minstens twintig rijksmonumenten kunnen de POM-status verkrijgen. Deze status biedt voordelen bij de aanvraag voor instandhoudingssubsidie voor de monumenten. De rijksoverheid verwacht daartegenover van de POM-organisaties dat zij goed voor

hun monumenten blijven zorgen en actief bijdragen aan het verbeteren van de monumentenzorg. Om de status te verkrijgen heeft Monumentenbezit moeten aantonen te voldoen aan de criteria van artikel 31 lid 1 van de Subsidieregeling instandhouding monumenten (Sim). Zo heeft zij aangetoond dat zij een statutaire doelstelling tot instandhouding van cultureel erfgoed heeft, dat de kwaliteit van de uitvoering van werkzaamheden aan rijksmonumenten is geborgd, dat de professionele omgang met rijksmonumenten in de vijf jaar voorafgaand aan de aanvraag een structureel en consistent karakter heeft, dat de organisatie financieel stabiel is en dat ten minste de helft van het aantal rijksmonumenten waarvan de organisatie eigenaar is in goede staat is.

Om blijvend te voldoen aan de aanwijzingscriteria en de continuïteit te garanderen, zorgt Monumentenbezit er daarnaast voor dat zij voldoet aan de criteria van artikel 32, eerste lid, sub b van de Sim.

- 1 De in de beroepsgroep geldende normen voor werkzaamheden aan rijksmonumenten worden toegepast;
- 2 Er wordt planmatig onderhoud gepleegd aan de rijksmonumenten;
- 3 Er wordt cultuurhistorisch onderzoek verricht bij restauratiewerkzaamheden;
- 4 Zij beschikt over een organisatie van structurele deskundigheid bij de uitvoering van werkzaamheden aan rijksmonumenten.

Toepassing van in de beroepsgroep geldende normen

Monumentenbezit werkt conform de vastgelegde standaarden en uitvoeringsrichtlijnen van de ERM (stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg). In bestekken en indien nodig verwijst zij naar de desbetreffende URL's (uitvoeringsrichtlijn).

Naast het volgen van de richtlijnen blijft Monumentenbezit als opdrachtgever in gesprek met de uitvoerende partijen over wat de beste aanpak is. Monumentenbezit selecteert de partijen aan wie zij opdracht verleent op basis van aantoonbare en aangetoonde kennis en ervaring en weegt daar zwaarder aan dan aan een eventuele certificering of keurmerk van partijen. Bij opdrachtverlening wordt standaard verwezen naar de relevante delen van de van toepassing zijnde URL's.

Planmatig onderhoud

Monumentenbezit vindt het van belang om structureel onderhoud te plegen aan haar monumenten. Elk (type) monument heeft een specifieke onderhoudsbehoefte. Daarom is de onderhoudsvisie per monument opgesteld, deze is vervolgens per object gespecificeerd. Jaarlijks worden deze onderhoudsvisies geëvalueerd. De voortgang van het planmatig onderhoud wordt vastgelegd door tussentijdse rondgang langs de monumenten waar onderhoud is gepleegd. Na afronding volgt een oplevering waarvan een opleverrapport gemaakt wordt.

Monumentenbezit voert zelf de bouwkundige inspecties van haar monumenten uit. In principe wordt elk monument eens per twee jaar geïnspecteerd. Bij de inspecties wordt een vier ogen-principe gehanteerd. Een bouwkundige is primair verantwoordelijk voor de opname en rapportage, daarnaast is er een secundair verantwoordelijk bouwkundige aangewezen om het rapport tegen te lezen en indien gewenst de inspectie mee te lopen.

De secundair verantwoordelijke fungeert ook als achtervang bij afwezigheid van de primair verantwoordelijke. Ook Monumentenwacht heeft een rol bij de uitvoering van de inspecties.

Wanneer het voor de bouwkundigen van Monumentenbezit niet mogelijk is om de inspecties uit te voeren, kan ervoor gekozen worden om de inspecties uit te besteden. Bijvoorbeeld in het geval van hoge en moeilijk bereikbare gebouwen kan hiervoor gekozen worden.

Cultuurhistorisch onderzoek bij restauratiewerkzaamheden

Monumentenbezit hecht belang aan het vergaren van kennis over haar monumenten. Zij doet dit door onderzoek te doen: archiefonderzoek, literatuurstudie, tuin- en bouwhistorisch onderzoek et cetera. Zij werkt daarbij conform de vastgelegde normen voor dergelijk onderzoek. Van vrijwel alle monumenten is een bouwhistorisch onderzoek beschikbaar. Veel van die onderzoeken dateren echter uit een periode dat de richtlijnen voor bouwhistorisch onderzoek nog niet bestonden en moeten daarom een update krijgen. Het is de ambitie van Monumentenbezit om aanvullend en nieuw (cultuur-, bouw- en tuinhistorisch) onderzoek te doen om voor deze update te zorgen. Als er een project wordt uitgevoerd bij een monument (bijvoorbeeld een grote restauratie, een herbestemming of een gebiedsontwikkeling) dan wordt dat moment aangegrepen om dat onderzoek te doen. Naast dat het bestaande onderzoek weer aan de huidige standaard voldoet, kan het onderzoek gelijk gebruikt worden als basis voor het betreffende project. Deze ambitie geldt voor zowel het rode als het groene erfgoed.

Organisatie van structurele deskundigheid

Monumentenbezit beschikt over een organisatie van structurele deskundigheid bij de uitvoering van werkzaamheden aan rijksmonumenten. Team Beheer is verantwoordelijk voor het technische aspect van de instandhouding van de monumenten. Dit team bestaat uit drie bouwkundig projectleiders die inhoudelijke kennis hebben van restauratie, beheer en onderhoud. Omdat het groene erfgoed een wezenlijk onderdeel vormt van het eigendom van Monumentenbezit, volgt een van de medewerkers de Bachelorleergang Groen erfgoed aan de Hogeschool Utrecht.

Bijdragen aan het verbeteren van de monumentenzorg

Monumentenbezit vindt het belangrijk om bij te dragen aan het verbeteren van de monumentenzorg en gaat daarom waar mogelijk de verbinding aan met andere (erfgoed)organisaties. Zo is zij een samenwerking aangegaan met Huis Doorn en het Haags Historisch Museum. Monumentenbezit adviseert deze organisaties over het strategisch beheer van de monumenten en coördineert het meerjaren onderhoud ervan. Daar staat tegenover dat trainees bouwkunde van Monumentenbezit de kans krijgen om, naast aan de monumenten van Monumentenbezit, aan deze twee monumenten mee te werken.

Ook heeft Monumentenbezit een samenwerking met Stichting Cocari II Bonaire en Stichting Monumentenzorg Curaçao voor het behoud van erfgoed op de Nederlands Caribische eilanden. We delen kennis met elkaar uit en fungeren als elkaars klankbord. Deze partijen zijn ook onderdeel van het traineeprogramma waarbij trainees zowel bij de monumenten van Monumentenbezit als bij die van de Caribische organisaties aan de slag kunnen.

Monumentenbezit is lid van verschillende (samenwerkende) erfgoedorganisaties in Nederland. Zij vindt het ook belangrijk om kennis en kunde uit te wisselen buiten Nederland en is lid van de netwerkvereniging INTO (International National Trusts Organisation). Door dit lidmaatschap kan Monumentenbezit leren van andere erfgoedorganisaties wereldwijd en kan zij andersom andere organisaties helpen door haar eigen kennis en kunde ter beschikking te stellen.